

# Forelesninger i forsikringsrett

Stipendiat Kaja de Vibe Malling  
Nordisk Institutt for Sjørett

Nr	Dato	Tid	Sted	Foreleser	Tema
1.	26.01	14.15-16		Kaja	Introduksjon
2.	02.02	14.15-16		Kaja	Forsikringsavtalen
3.	09.02	14.15-16		Kaja	Forsikringens dekningsfelt
4.	16.02	14.15-16		Kaja	Forsikringens dekningsfelt
5.	01.03	14.15-16		Claus Brynhildsen	Forutsetninger for ansvar – omsorgs- og opplysningsplikt
6.	08.03	14.15-14		Claus Brynhildsen	Forutsetninger for ansvar – omsorgs- og opplysningsplikt
7.	15.03	14.15-16		Kaja	Interesse, forsikringsverdi og erstatning
8.	29.03	14.15-16		Jørgen Svartebekk	Tredjemannsdekning i skadeforsikring
9.	05.04	14.15-16		Jørgen Svartebekk	Tredjemannsdekning i skadeforsikring
10.	12.04	14.15-16		Jørgen Svartebekk	Redningsomkostninger

# 1. INTRODUKSJON

- 1.1 Hva er forsikring?
- 1.2 Betydningen av forsikring
- 1.3 Faget forsikringsrett
- 1.4 Rettskilder
- 1.5 Konfliktløsning
- 1.6 Forsikringsformer

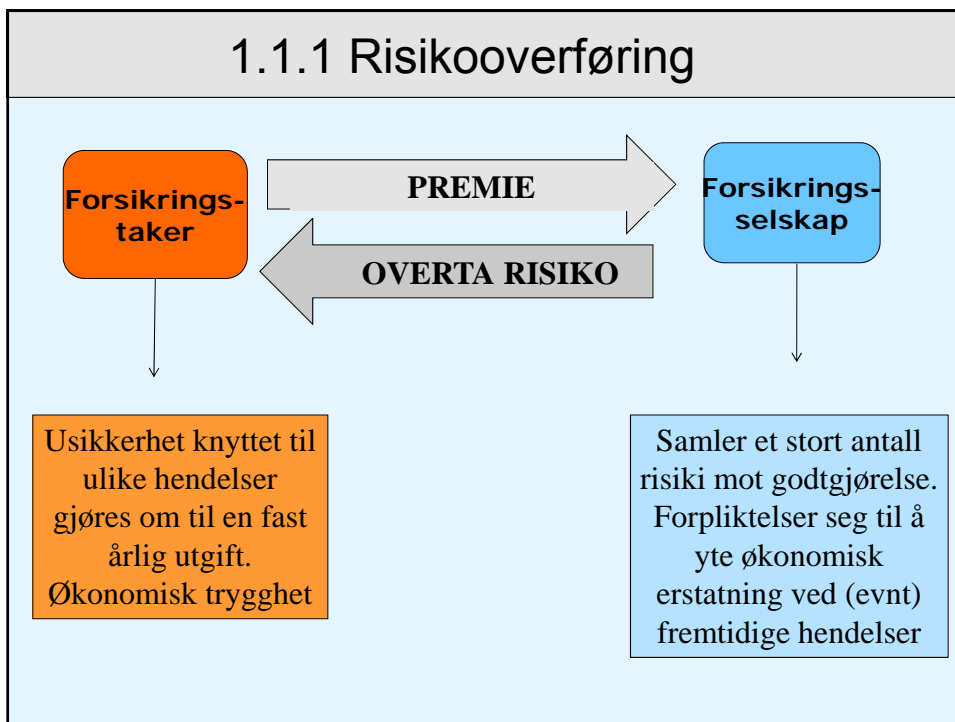
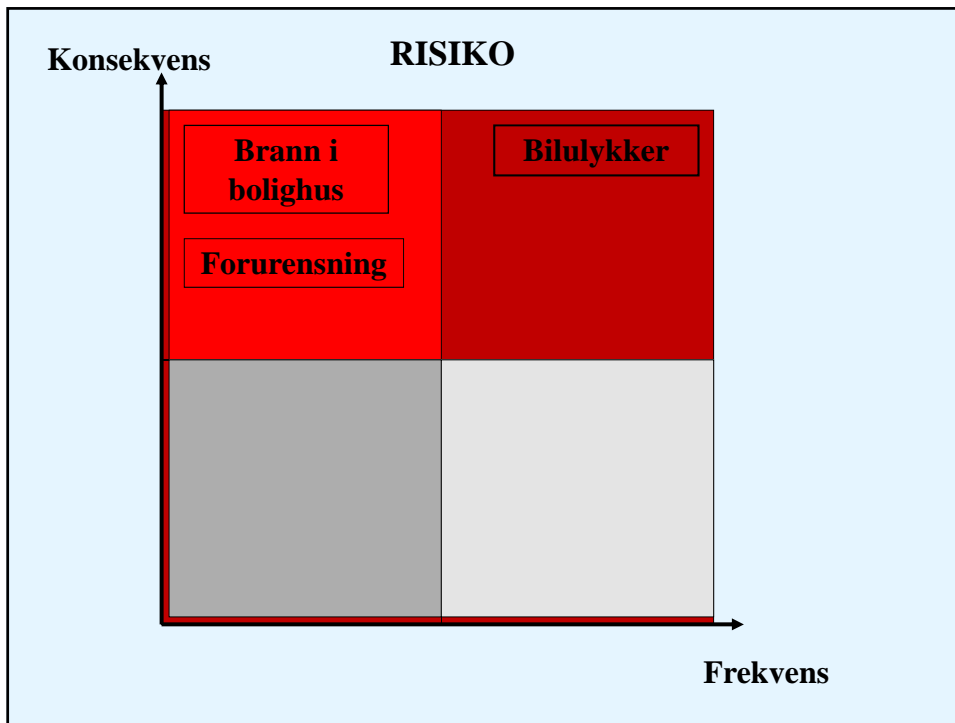
## 1.1 Hva er forsikring?

- Ingen enhetlig definisjon i lov og teori
- Men enighet om at det er tale om **risikohåndtering** gjennom
  - Risikooverføring: Et forsikringselskap overtar en risiko mot et vederlag (1.1.1), og
  - Risikoutjevning via spredning: Skader som rammer få utlignes på et stort antall forsikringstakere i en gruppe (1.1.2)

## 1.1 Hva er forsikring?

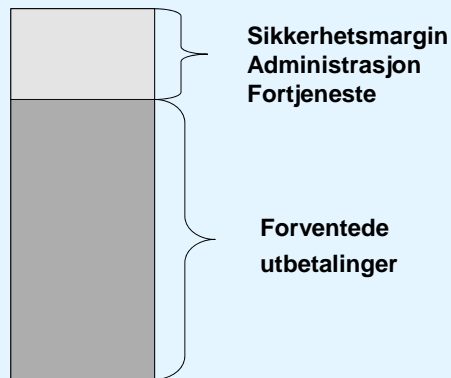
- I forsikringsretten er risiko ofte definert som en usikkerhet knyttet til
  - om en viss begivenhet vil inntreffe eller ikke, eller
  - når en begivenhet som, som en vet vil inntre, kommer til å ramme
- I risikoberegninger brukes den matematiske definisjonen:

Risiko = frekvens + konsekvens



## 1.1.1 Risikooverføring

### PREMIEN



Kaja de Vibe Malling

9

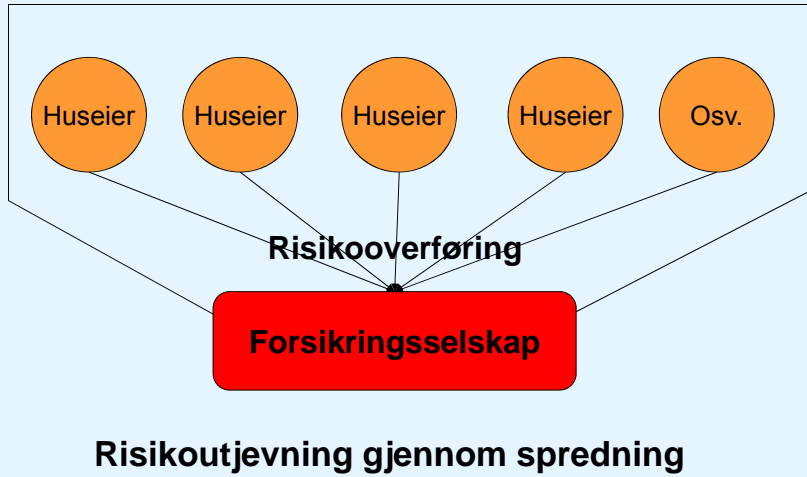
## 1.1.2 Risikoutjevning

- **RISIKOUTJEVNING VIA RISIKOSPREDNING**
- **Situasjonen for den enkelte forsikringstaker**
  - liten sannsynlighet for skade
  - stort tap hvis skade inntreffer
  - altså stor varians som innebærer stor risiko
- **Situasjonen for selskapet**
  - store talls lov medfører at spredningen i utfallene “krymper” med antallet forsikringstakere.

Kaja de Vibe Malling

10

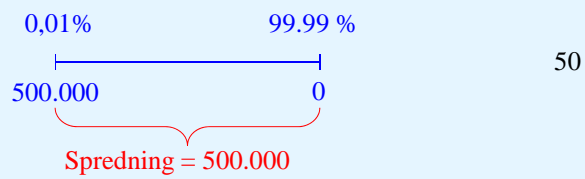
## 1.1.2 Risikoutjevning



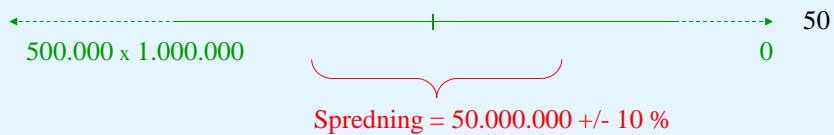
11

### Brannrisiko for en enkelt huseier

Forventningsverdi:



### Brannrisiko for 1.000.000 huseiere



### Forsikringspremie:

$$50.000.000 \text{ +/- } : 1.000.000 = 50 \text{ +/-}$$

Spredning = 0

50

12

## 1.2 Forsikringens betydning

- Skaper økonomisk trygghet
- Virkemiddel for å kanalisere utgifter
- Internasjonal pulverisering av katastrofeskader gjennom reassurans

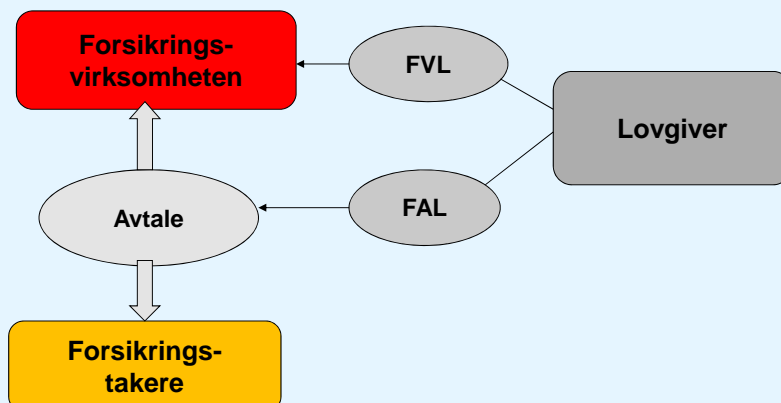
## 1.3 Faget forsikringsrett

- Fagbeskrivelse og læringskrav
- Forsikringsavtalerett
  - Rettsforholdet mellom forsikringsselskapet og de som utleder rett av forsikringsavtalene
- Reguleringen av forsikringsselskapenes virksomhet er ikke lenger en del av pensum

## 1.4 Rettskilder i forsikringsretten

- 1.4.1 **Lover**
- 1.4.2 **Forarbeider**
- 1.4.3 **Praksis og teori**
- 1.4.4 **Forsikringsavtalen**

### 1.4.1 Lover





## 1.4.1 Lover

### Virksomhedsregulering:

- FVL 2005 /44
- Forsikringsformidlingsloven 2005/41
- Finansieringsvirk. og finansinst. 1988/40
- Finantilsynsloven 1956/1
- Banksikringsloven 1996/75

### Forsikringsavtalen

- FAL 1989/69 (FAL)
- EØS-relateret lovgivning:
  - Lov om lovvalg i forsikring 27.11.1992/111
  - Luganolovent 8.1.1993/21
- Annen privatr. lovgivn:
  - Avtl, SKL, BAL, YSFL

## 1.4.2 Forarbejder

- |  |   |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"><li>• FVL<ul style="list-style-type: none"><li>– Ot prp nr. 68 (2004-2005)</li></ul></li><li>• FVL 1988<ul style="list-style-type: none"><li>– Ot prp nr. 42, 1986/87,</li><li>– NOU 1983:52</li></ul></li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>• FAL<ul style="list-style-type: none"><li>– Ot prp nr. 49, 1988/89</li><li>– NOU 1983:56</li><li>– NOU 1987:24</li></ul></li></ul> |
|--|---|

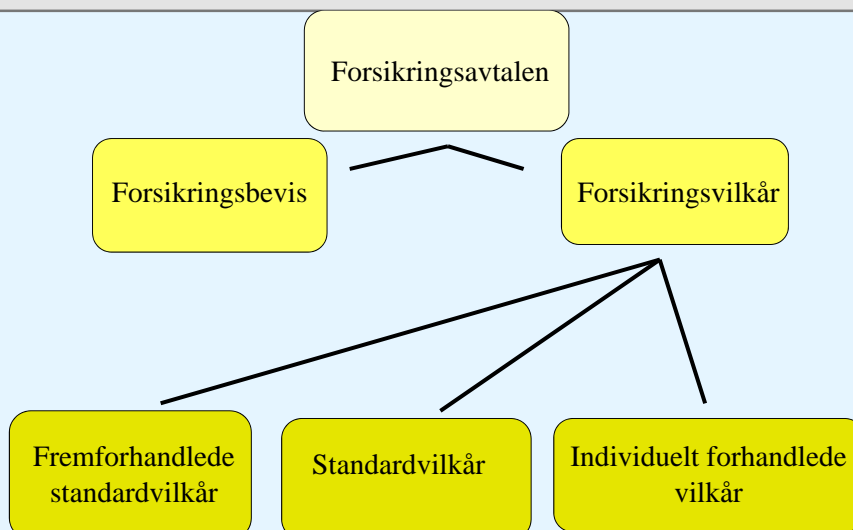
### 1.4.3 Praksis og teori

- **Rettspraksis**
- **Nemndspraksis**
- **Selskapspraksis**
  
- **Teori**

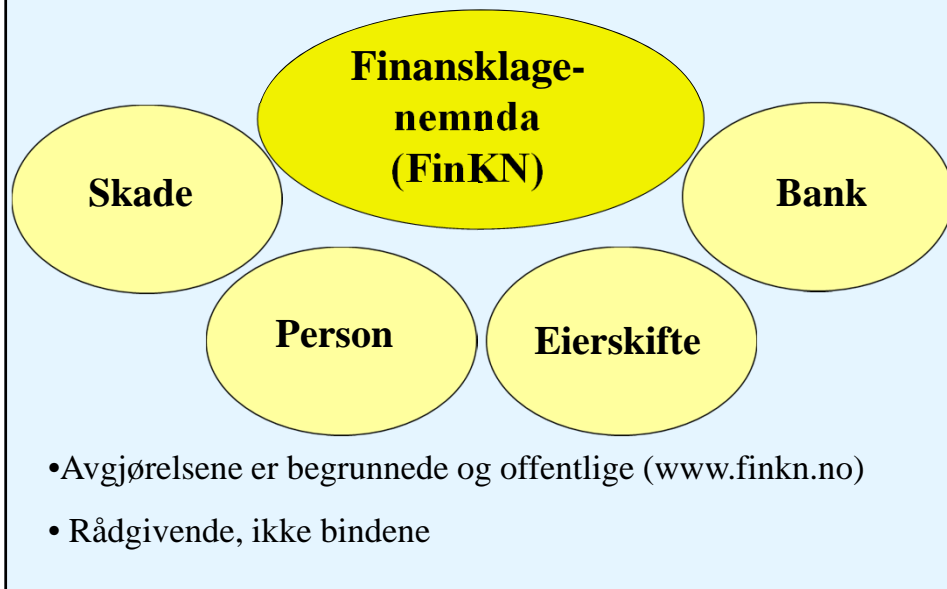
Kaja de Vibe Malling

19

### 1.4.4 Forsikringsavtalen



## 1.5 Konfliktløsning i nemnder



## 1.6 Forsikringsformer

**Ulike måter å sondre mellom forsikringstyper:**

**1.6.1 Bransjebasert inndeling (FAL/FVL)**

**1.6.2 Frivillig eller tvungen**

**1.6.3 Partsforholdet på forsikringstakersiden**

**1.6.4 Partsforholdet på selskapssiden**

## 1.6.1 FVL

### Livsforsikring

Dødsrisiko

### Kredittforsikring

Tap som følge av  
insolvens

### Skadeforsikring

Alle andre typer

• Skillet baserer seg på at livsforsikringer har en annen funksjon enn skadeforsikring (risikodekning + oppsparingselementet)

• Materielle verdier  
• Personskade som ikke er ren dødsrisiko  
• Dvs FALs skadeforsikring + syke- og ulykkesfors.

## 1.6.1 FAL (LOV-1989-06-16-69)

### Skadeforsikring

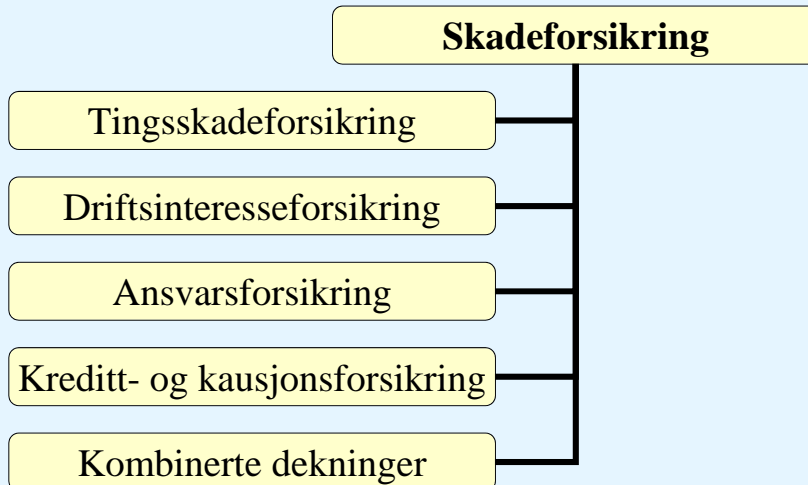
§ 1-1(2): "forsikring mot skade på eller tap av ting, rettigheter eller andre fordeler, forsikring mot erstatningsansvar eller kostnader, og annen forsikring som ikke er personforsikring"

### Personforsikring

§ 10-1(2): "livsforsikring, ulykkesforsikring og sykeforsikring"

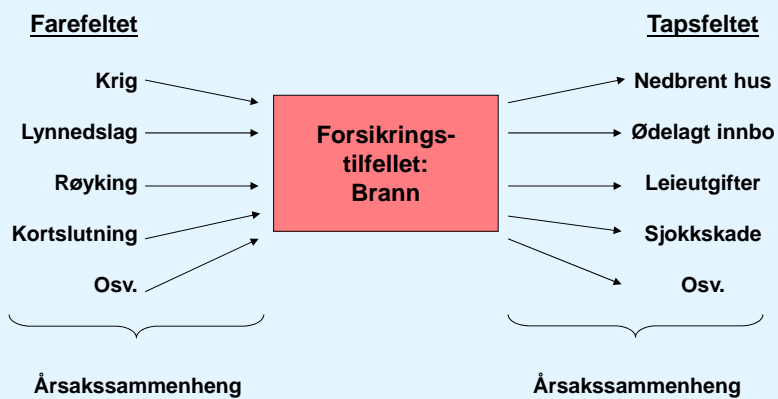
• Negativ vs. positiv definisjon  
• Sondringen tar utg.pkt i fastsettelsen av selskapets erstatningsplikt (dekning begrenset til økonomisk tap vs. ikke begrenset til økonomisk tap/enighet om fors.summen)

## 1.6.1 FAL (forts.)



Kaja de Vibe Malling

25



26

## 1.6.1 FAL (forts.)

### Personforsikring

Ulykkesforsikring

Sykeforsikring

Livsforsikring

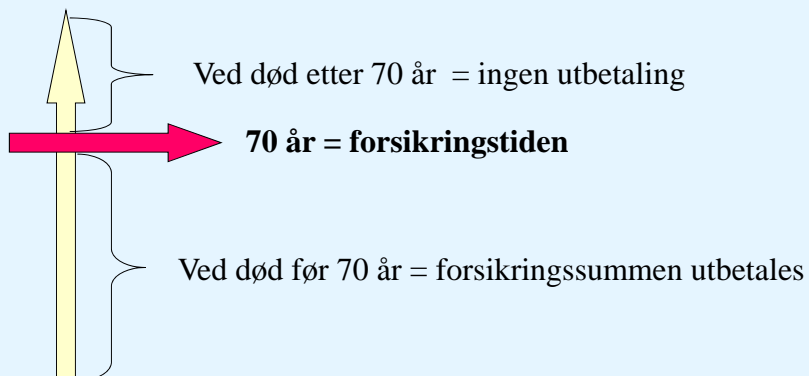
Rene  
risikoforsikringer

Sammensatte  
forsikringer

Kaja de Vibe Mallings

27

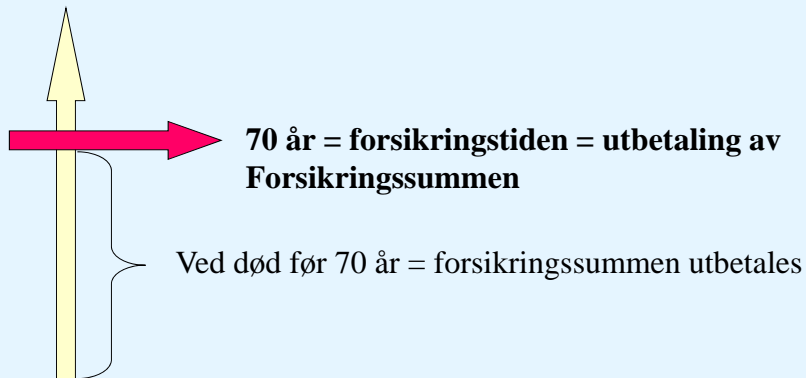
### Livsforsikring: rene risikodekninger



Kaja de Vibe Mallings

28

## Livsforsikring: sammensatte forsikringer



Kaja de Vibe Malling

29

### 1.6.1 Særlig om livsforsikring

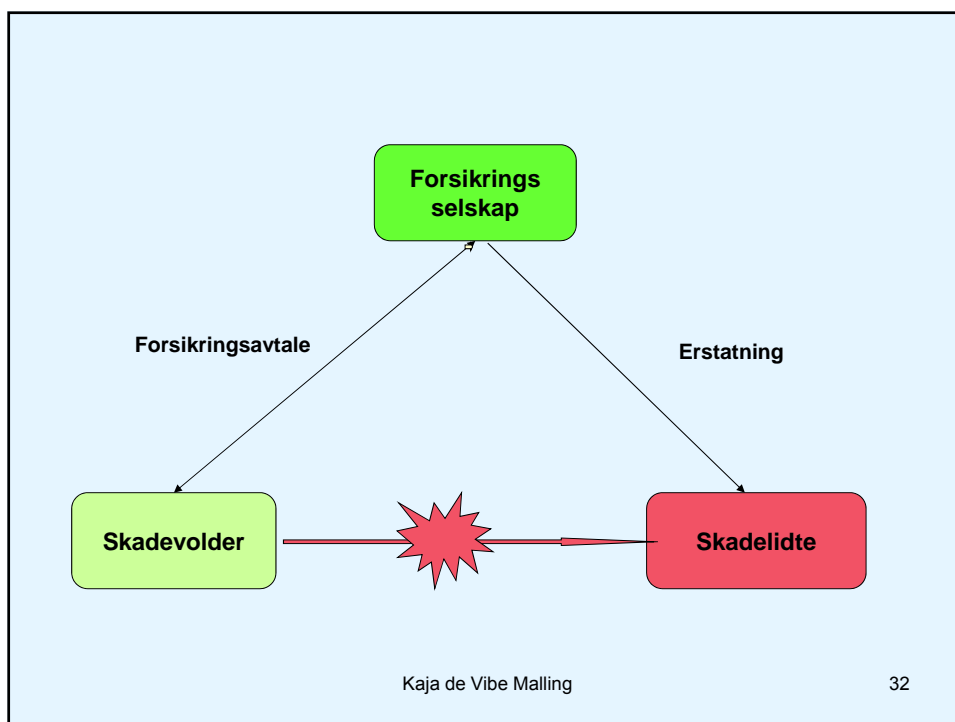
- To hovedformer:
  - **Kapitalforsikring** – utbetaling av et bestemt beløp
  - **Livrenteforsikring** – utbetaling av terminbeløp i viss periode eller livet ut
- Dekning mot uførhet
  - Premifritak ved uførhet
  - Uføreerstatning

Kaja de Vibe Malling

30

## 1.6.1 Mellom skade- og personforsikring

- Tegnes av skadevolder til fordel for en viss gruppe skadelidte = ansvarsforsikring
- Skadelidte krav på erstatning uansett personlig ansvar for skadevolder = ulykkesforsikring
- Eks.: YSFL/BAL

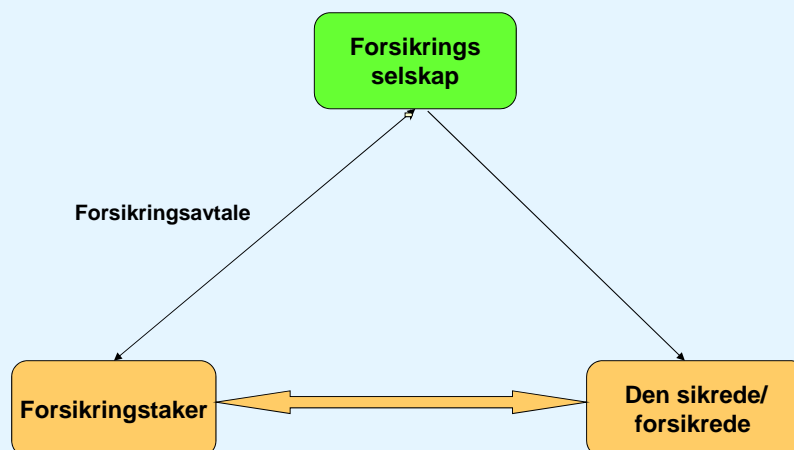




## 1.6.2 Frivillig eller tvungen

- Utgangspunktet: Frivillig
- Unntak: Lovfestede erstatningsordninger innenfor visse sektorer:
  - BAL
  - Yrkesskade
  - Legemiddel

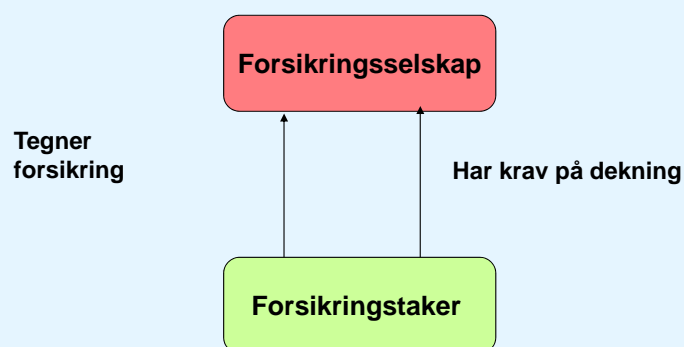
## 1.6.3 Partsforholdet på forsikringstakersiden



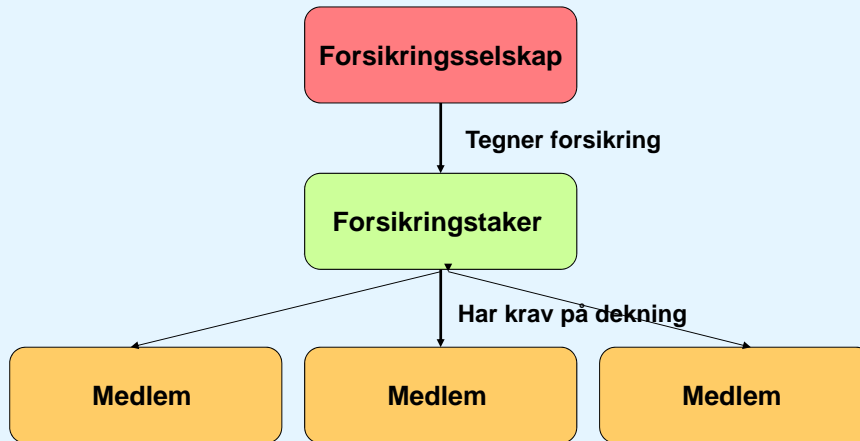
### 1.6.3 Partsforholdet på forsikringstakersiden

- Individuell forsikring
  - Tegnes av enkeltperson /enkelt bedrift
  - Tradisjonell forsikringsform
- Kollektiv forsikring
  - Tegnes av forsikringstaker på vegne av medlemmene
  - Tilslutning kan skje automatisk eller være frivillig
  - FAL kap. 9 og 19

### Individuell forsikring



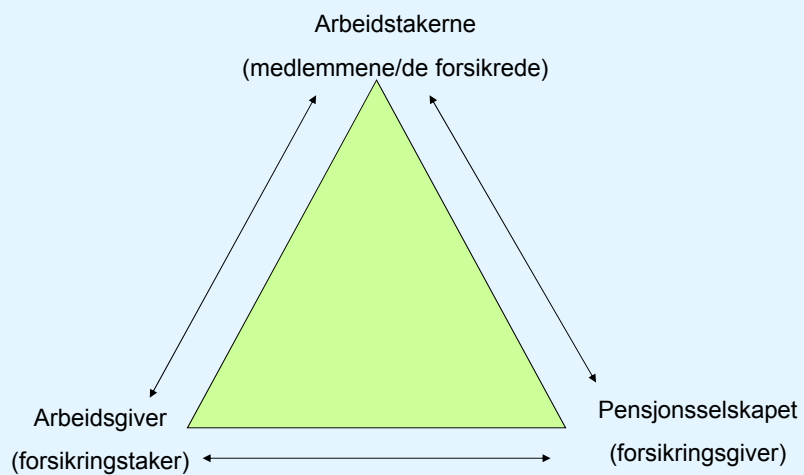
## Kollektiv forsikring



Kaja de Vibe Malling

37

## Eks. tjenestepensjonsforsikringer



Kaja de Vibe Malling

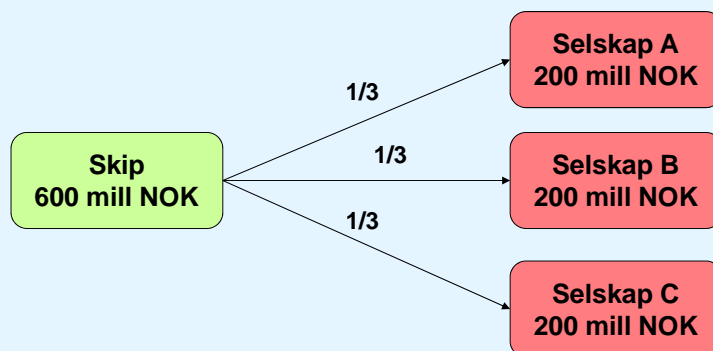
38

## 1.6.4 Partsforholdet på selskapsiden

- Koassuranse: Samme interesse dekket i flere selskaper
- Reassuranse: det direkte tegnende selskapet reforsikrer en viss del av overtatt risiko til et annet forsikringsselskap
- Representanter: ansatte og agenter

### KO. ASSURANSE

→ Flere selskaper overtar hver sin andel av den totale risiko



## REASSURANSE

→ Et forsikringsselskap gjenforsikrer den forpliktelsen det påtar seg gjennom forsikringskontrakten

